

УДК 677.074.16

РОЗРОБКА ДИЗАЙНУ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ВИГОТОВЛЕННЯ ТРИКОТАЖНОГО ПАННО ДЛЯ ОЗДОБЛЕННЯ ІНТЕР'ЄРУ ЖИТЛОВИХ ПРИМІЩЕНЬ

Боброва С. Ю., Батрак О. А.

Київський національний університет технологій та дизайну

Стаття присвячена розробці візерунка за мотивами традиційного українського тканого рушника та технології виготовлення трикотажних виробів для оформлення інтер'єру житлових приміщень.

Розглянуто процес проектування трикотажних виробів з використанням аутентичного кралевецького орнаменту, розробленого за допомогою сучасного спеціалізованого комп'ютерного забезпечення та наведені заправні дані для його виготовлення на плосков'язальній машині Brother.

Ключові слова: *предмети інтер'єру, кралевецький тканий рушник, настінне панно, трикотажний виріб, жакардове переплетення*

Сьогодні, як ніколи, є запит суспільства на речі, які підкреслюють українську автентичність людей. Автентичність любої нації підтверджуються як речами, що люди одягають на себе, так і речами, якими вони прикрашають свої оселі. Найбільш характерною прикрасою українських осель завжди були власноруч вишиті або виткані рушники. Відродження мистецтва створення українських рушників напряду пов'язано з відродженням сили і могутності української нації. В роботі запропонована технологія виготовлення українського традиційного рушника в'язаним способом, що відтворює автентичність орнаментів кралевецьких рушників, та пропонується сучасна інтерпретація застосування в інтер'єрі житлових приміщень панно у формі триптиху, що складається з рушників та стрічок, виготовлених на плосков'язальній машині фірми Brother 6 класу.

Постановка завдання

Розвиток напряду виготовлення предметів інтер'єру із текстилю з використанням елементів української народної творчості набуло широкої популярності у суспільстві, і дана категорія товарів стала об'єктом проектування в умовах промислового виробництва на більшості українських трикотажних підприємств.

Питання відтворення автентичності ткацьких візерунків українських кралевецьких рушників в трикотажних виробах, виготовлених на плосков'язальному обладнанні, є актуальним і потребує використання засобів комп'ютерної техніки.

Результати досліджень

Трикотаж – один з найбільш доступних матеріалів для втілення творчих фантазій та один з оригінальних його застосувань – оновлення інтер'єру. Декоративні можливості трикотажу невичерпні – асортимент, фактури, візерунки постійно оновлюються, набувають нових актуальних проявів. Саме тому, що більшу частину свого життя людина проводить у приміщеннях – житлових, виробничих чи громадських, пояснюється наша цікавість до інтер'єру цих приміщень, що може захоплювати, радувати, шокувати чи заспокоювати. Головне, що він дарує людям емоції – добре продуманий, цікавий, незвичний інтер'єр нікого не залишить байдужим. Актуальними текстильними предметами інтер'єру наразі є теплі килимки, диванні подушки, серветки, тематичні настінні панно, затишні пледи, плафони, вазочки та інші деталі оформлення інтер'єру (рис. 1). Виготовлені з трикотажу, вони додають індивідуальності, шарму і чарівності будь-якому інтер'єру, створять нові позитивні враження.

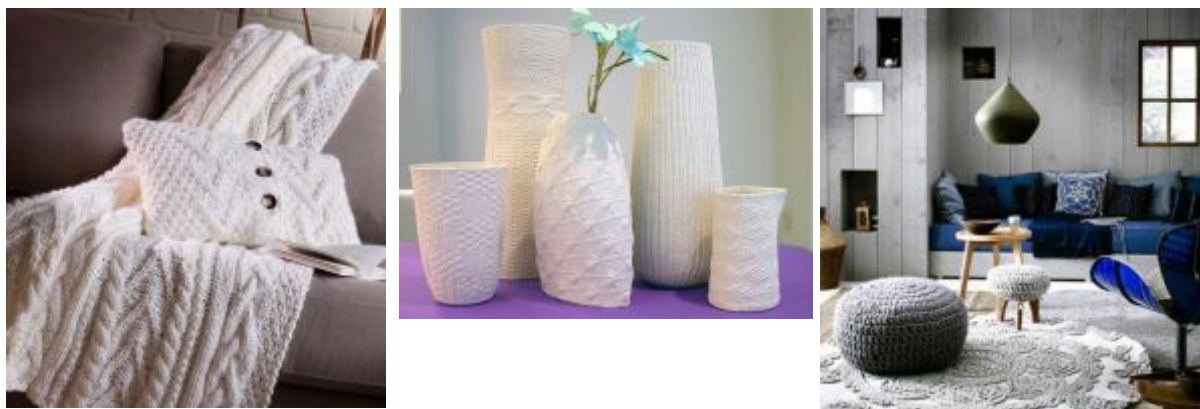

Рис.1. Приклади оформлення інтер'єру виробами з трикотажу

Житловий інтер'єр – це своєрідний портрет людини, що живе у ньому. Він може багато розповісти про характер свого господаря, про його інтереси і смаки, соціальний статус і психологічний тип. Щоб максимально персоніфікувати житлові приміщення сучасні дизайнери використовують як нові, так і традиційні способи оздоблення приміщень [1].

При проектуванні інтер'єру приміщень надається максимальне значення естетизації його деталей, використанню живописних композицій для вирішення просторового, колірнього та емоційно-настрояєвого навантаження інтер'єру [2]. Набуло нового розмаху використання традиційних народних орнаментів для оздоблення

сучасного інтер'єру. Часто в ньому гармонійно поєднують ультрасучасні елементи з елементами, виготовленими з використанням національних українських мотивів.

Такі характерні риси українського національного стилю як вишивка, кераміка, ікони, дерев'яні вироби, ляльки-мотанки, різноманітні обереги здатні прикрасити будь-який сучасний інтер'єр і будуть актуальними завжди. Серед них одним з неповторних елементів українського інтер'єру є рушник. Одним з найбільш яскравих, емоційно насичених та створюючих неповторну атмосферу в приміщеннях, є кролевецькі ткані рушники. Вони хоч і мають спільне з подібними виробами інших регіонів України, все ж таки вирізняються власною палітрою кольорів, ритмікою і багатством орнаментів та самотністю форм [3].

У сучасних інтер'єрах наряду з картинами дуже часто використовуються гобелени та панно. Українські рушники дуже гармонійно і сучасно виглядають в інтер'єрах не тільки і не стільки як оздоблення картин чи фотографій, а насамперед як самостійні художні елементи, з яких складаються настінні панно. Наявність кількох рушників дозволяє динамічно змінювати композицію панно, тому панно ніколи не набридає.

Мистецтво ткацтва кролевецьких рушників з'явилося у 18 столітті, в м.Кролевець, на Сумщині. Художній образ рушника ввібрав в себе основні риси української селянської орнаментики: розетки, кола, ромби, квадрати, трикутники, зірки тощо. На давніх рушниках місцевих майстрів зображені стилізовані квіткові мотиви, вазони з квітками, схожими на тюльпани, а також «підсвічники», з яких, наче полум'я, піднімаються вгору червоні мальви, збагачені творчою фантазією майстрів. Для кролевецького рушника характерне поєднання білого та червоного кольорів. Доступними матеріалами для рушникового ремесла були коноплі та льон. Прикрашали свої витвори мистецтва кролевецькі ткачихи широкими поперечними смугами орнаменту з сюжетними акцентами типу медальйонів по краям рушника, які йшли ломаною лінією, що розміщена в кілька рядів [3, 4].

Важливим атрибутом кролевецької орнаментики являється «дерево життя», що символізує вічний міфологічно духовний зв'язок минулого з сучасним та образ жінки-матері богині Березині. Саме тому воно обрано головним елементом центрального рушника. Дерево життя символізує уособлення єдності усього світу, своєрідна модель Всесвіту й людини [5]. З обох боків від дерева життя на малюнку розташовуються півники. У праукраїнців півень вважався символом зорі, сходу Сонця, пробудження

життя, він також символізує перемогу добра над злом, дня над ніччю. Півні, що розташовані по бокам від дерева життя, наповнюють дерево життя сонячною енергією. Восьмикутні зірки (є стародавнім символом Бога сонця), розташовані під деревом життя, також підтримують його своєю силою. По обох боках від центрального рушника розташовані два дзеркальні рушники. Центральним елементом на них є двоголовий орел – могутній символ успіху, сміливості та гострого розуму, елемент, характерний для кралевецьких рушників. Він являє собою символ сили та сміливості. На парних рушниках зверху і знизу від орлів розташовані голуби. Вони символізують собою мир, а також щирю любов, злагоду та ніжність. Голуб – це символ Святого Духа, символ чистоти та невинності.

Між рушниками тягнуться стрічки - безкінечні колоски жита та пшениці, що уособлюють у собі символ багатства, добробуту, пробудження та зростання життя на Землі під Сонцем.

Велике значення для естетичного сприйняття виробу і для забезпечення високого рівня споживчих властивостей має сировина, з якої виготовляються трикотажні вироби для оформлення інтер'єру. В результаті аналізу і проведеного попереднього експерименту виявлено, що найкращою сировиною для виготовлення панно буде змішана пряжа (30% вовна, 70% ПАН). Основними перевагами наявності ПАН волокон є міцність, термопластичність і світлостійкість, волокна добре фарбуються, що дає можливість отримувати пряжу насичених кольорів, причому колір не втрачає своєї насиченості після багаторазового прання. Змішана пряжа міцніша і більш зносостійка за вовну, менше скочується, приємна на дотик, добре пропускає повітря та вбирає вологу, має низькі показники усадки. Перевагою даних волокон також є об'єм, завдяки чому готовий виріб має гарну застилистість і приємний зовнішній вигляд. Такі характеристики повністю задовольняють вимоги, що ставляться до текстильних виробів, що використовуються для оформлення інтер'єру.

На плосков'язальному обладнанні Brother 6 класу виготовлені спроектовані рушники та стрічки з візерунками, що імітують мотиви орнаментів кралевецьких рушників. В орнаменті використано зображення характерних стилізованих птахів, квітів, ромбів та смуг різної товщини. Для в'язання виробів обрано переплетення подвійний неповний двоколірний жакард, сировина – змішана пряжа (30% вовна, 70% ПАН) 31×2×2 текс. Для більш точної передачі кольору і розмірів кралевецьких

рушників обрано білий і червоний колір. З цих елементів створено декоративне панно у формі триптиху (рис. 2).

Рис. 2. Варіант компонування трикотажних виробів для панно

На рисунку 3 представлено частину розробленого орнаменту, яка були використана при в'язанні виробу, де одна клітинка відповідає одному елементу петельної структури.

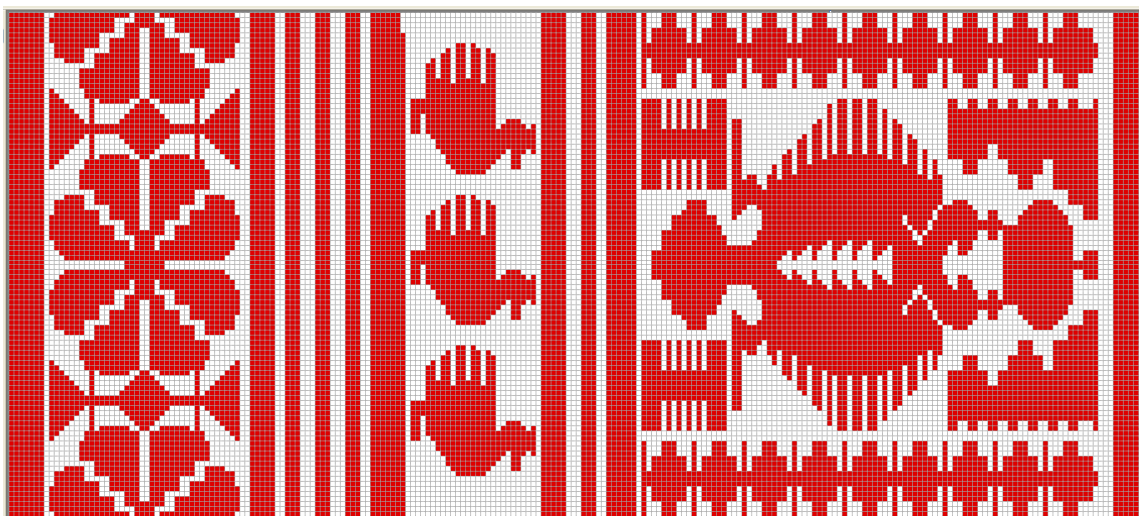

Рис. 3. Фрагмент візерунку в умовних позначеннях елементів структури

Для рушників і стрічок візерунки розроблені за допомогою спеціалізованої комп'ютерної програми DesignaKnit 7. Вона являє собою потужну програму CAD/CAM для створення моделей в'язаних виробів. Програма включає різні модулі малювання лекал виробів, розробку схем візерунків, інтерактивне в'язання, графічну студію для маніпуляції графічними файлами, фотографіями та відсканованими зображеннями (рис. 4).

Рис. 4. Фрагмент візерунку у режимі «Дизайнер узоров»

Отже, інтерес до рушника, як і до всієї традиційної культури, в наші дні відроджується. При вмілій організації його виготовлення та збуту рушник може не лише бути візитною картою України, а й давати прибуток вітчизняним підприємствам, що налагодили випуск предметів інтер'єру, виконаними в національному стилі. Тому нехай український рушник, як і в попередні століття, буде окрасою й оберегом нашого дому, невід'ємною частиною родинних і громадських свят, національним символом України.

Висновки

1. Вивчені найбільш характерні і поширені у використанні елементи традиційних українських народних мотивів - візерунки кралевецьких рушників.

2. За допомогою спеціалізованої комп'ютерної програми DesignaKnit 7 розроблено візерунки для трикотажу, що відтворюють автентичність народних орнаментів кралевецьких рушників.

3. Спроектовані параметри для в'язання рушників і стрічок, які можна використовувати як самостійні вироби, так і в якості елементів дизайну житлових приміщень.

4. На плосков'язальному Brother обладнанні 6 класу виготовлено у матеріалі рушники та стрічки переплетенням подвійний неповний жаккард зі змішаної пряжі 31×2×2 текс (30% вовна та 70% ПАН).

ЛІТЕРАТУРА

1. Интерьер гостинной: 104 проекта и идеи. – М.: Триэн, 1998. – 128 с.
2. Волков Н. Н. Восприятие картины / Н. Н. Волков; Под ред. д-ра пед. наук И. П. Глинской. – 2-е изд., доп.- М.: Просвещение, 1976. – 32 с.
3. Мерзлякова С. О. Дивосвіт українського рушника / С. О. Мерзлякова // Вісник Одеського національного університету. Сер., Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. – Одеса : Вид-во Одес. нац. ун-ту ім. І. І. Мечникова, 2012. – Том 17, с. 97-104.
4. Кара-Васильева Т. В. Українська народна вишивка / Т. В. Кара-Васильева, А. О. Заволкіна. – К. : Либідь, 1996. – 96 с.
5. Катеринчик О. М. Українська вишивка: символи та орнаментальні мотиви / О. М. Катеринчик, М. В. Левенець, Актуальні питання культурології, 2008. – Випуск 6. – Том 2. – 48 с.

Боброва С. Ю., Батрак О. А.

Разработка дизайна и технологии изготовления трикотажного панно для оформления интерьера жилых помещений

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Статья посвящена разработке узора по мотивам традиционного украинского тканого рушника и технологии изготовления трикотажных изделий для оформления интерьера жилых помещений. Рассмотрен процесс проектирования трикотажных изделий с использованием аутентичного кролевецкого орнамента, разработанного с помощью современного специализированного компьютерного обеспечения и приведены заправочные данные для его изготовления на плосковязальной машине Brother.

Ключевые слова: предметы интерьера, кролевецкий тканый рушник, настенное панно, трикотажное изделие, жаккардовое переплетение

Bobrova S. Y., Batrak A. A.

Design and production technology of knitted panels for residential interiors

Kyiv national university of technologies and design

The article is devoted to the development pattern based on traditional Ukrainian towel woven and knitwear manufacturing technology for interior residential premises.

The process of designing knitwear with authentic ornament Krolevetsky developed using modern specialized computer software and provides data for filling its production on flat knitting machine Brother.

Keywords: interior, Krolevetsky woven towel, wall murals, knitwear, jacquard weave